

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands

Mars 2004

Yfirlit efnahagsmála

- Samkvæmt bráðabirgðauppgjöri Hagstofunnar virðist hagöxtur á síðastliðnu ári hafa verið meiri en flestir höfðu reiknað með. Samkvæmt því jókst landsframleiðslan um 4%, en Seðlabankinn hafði áætlað að vöxturinn yrði 2¾%. Vöxtur einkaneyslu var nokkru meiri en Seðlabankinn áætlaði og vöxtur fjármunamyndunar, bæði atvinnuvega og einstaklinga í íbúðum, mun meiri. Athygli vekur að samkvæmt uppgjöri Hagstofunnar hækkuðu verðvísitölur þjóðarútgjalda og landsframleiðslu mun minna en gert var ráð fyrir í áætlun Seðlabankans, enda munar fremur litlu á vexti nafnvirðis landsframleiðslu, en verðvísitala hennar lækkaði um ½% í uppgjöri Hagstofunnar. Þetta gæti skýrst af hækkun gengis krónunnar, aukinni hlutdeild innfluttra neyslu- og fjárfestingarvara og rýrnun viðskiptakjara á síðasta ári. Hugsanlegt er að þessi mismunur á mati á verðbreytingu landsframleiðslunnar geti skýrt að einhverju leyti frávikid á milli spár Seðlabankans og uppgjors Hagstofunnar.
- Vísbendingar frá yfirstandandi ári sem fyrir liggja benda til heldur hægari vaxtar einkaneyslu, sem setja má í samhengi við minni kaupmáttaraukningu í aðdraganda kjarasamninga, og kann því að vera tímabundið ástand. Vísbendingar af húsnæðismarkaði hafa bent til hægari vaxtar innlendar eftirspurnar að undanfögnu, en í febrúar tók íbúðaverð á höfuðborgarsvæðinu stökk upp á við, eftir fimm mánaða hlé. Þessi þróun og aukinn útlánavöxtur í febrúar bendir til áframhaldandi kröftugs vaxtar innlendar eftirspurnar.
- Verðbólga hefur hins vegar haldið áfram að minnka og var í marsbyrjun komin nokkuð niður fyrir verðbólguþröng Seðlabankans. Þar hjálpast að hjöðnun húsnæðisverðbólgu og sterkt gengi krónunnar undanfarna mánuði. Krónan hefur þó látið undan síga sl. mánuð.
- Mikill vöxtur innlendar eftirspurnar ásamt samdrætti í útflutningi varð til þess að töluverður halli varð á viðskiptum við útlönd á fjórða ársfjórðungi sl. árs, eins og ársfjórðungana tvo á undan. Fyrstu tölur um utanríkisviðskipti þessa árs benda ekki til að betra jafnvægi sé í sjónmáli. Framkvæmda við virkjanir gætir nú í auknum mæli í ýmsum hagvísum og skýra nokkurn hluta hallans á síðasta ári. Einnig gætir nú vaxandi eftirspurnar eftir erlendu vinnuafli, en hingað til hefur slíkt fyrst og fremst birst í framboði starfa hjá vinnumiðlunum. Hjöðnun atvinnuleysis hefur þó verið fremur hægfare, en þó óslitin frá haustmánuðum.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Áfram dró úr verðbólgu í mars. Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,6% frá fyrri mánuði, eða svipað og markaðsaðilar gerðu ráð fyrir að meðaltali. Tólf mánaða hækkun vísitölunnar fór úr 2,3% í 1,8%. Kjarnavísitölurnar hækkuðu aðeins meira, 2,3% og 2,0%. Vetrarútsölum lauk í febrúar og hækkaði verð fatnaðar af þeim sökum um rúmlega 10% milli mánaða, en var þó enn 5,5% lægra en í desember.

Húsnæðisverðbólga hefur verið á niðurleið frá því í ágúst sl. þegar hún náði hámarki í 13,5% og enn frekar dró úr henni í mars. Markaðsverð húsnæðis (reiknuð húsaleiga) lækkaði lítillega milli mánaða og tólf mánaða hækkun þess nam 7,9%. Hækkun húsnæðisliðarins skýrir eftir sem áður meira en helming hækkunar vísitölunnar undanfarna

tólf mánuði. Án húsnæðisliðar hækkaði vísitala neysluverðs aðeins um 0,7% á tólf mánuðum. Húsaleiga hækkaði hins vegar um 3,7% milli febrúar og mars. Hækkunina má að mestu leyti rekja til þess að sveitarfélög utan höfuðborgarsvæðisins voru að aðlaga húsaleigu að rekstrarkostnaði húsnæðisins sem er í útleigu.

Það sem af er mars hefur verðbólguálag ríkisskuldabréfa til þriggja ára verið nokkru hærra en í febrúar en aðeins lægra en í janúar.

II Framleiðsla og eftirspurn

Samkvæmt bráðabirgðauppgjöri Hagstofunnar var hagvöxtur á síðasta fjórðungi liðins árs 4,9%, sem er mesti vöxtur frá fyrsta ársfjórðungi 2001. Vöxtur fjármunamyndunar hélt áfram að aukast og var hún tæplega þriðjungi meiri en fyrir ári. Vöxtur einkaneyslu var svipaður og fyrr á árinu, eða 6,4%. Áfram dró úr vexti samneyslu. Framlag utanríkisviðskipta til hagvaxtar var verulega neikvætt eins og á öðrum og þriðja ársfjórðungi. Útflutningur dróst saman um tæplega 4%, en innflutningur jókst um 11%.

Á árinu öllu jókst landsframleiðsla um 4%, eða 1¼% meira en Seðlabankinn áætlaði í nýjstu Peningamálum. Nafnvöxtur var þó minni en í áætlun bankans. Það var því umtalsverður munur á raunvirðingu landsframleiðslunnar. Þannig hækkaði verðvísitala einkaneyslu aðeins um ½% í fyrra samkvæmt bráðabirgðauppgjöri Hagstofunnar, verðvísitala fjármunamyndunar innan við 1% og verðvísitala landsframleiðslu lækkaði um ½%. Þetta er athyglisvert í ljósi þess að laun hækkuðu samkvæmt launavísitölu Hagstofunnar um rúm 5½% á síðasta ári og vísitala neysluverðs um rúm 2%. Þróun af þessu tagi getur hins vegar átt sér stað þegar gengi er að hækka, vægi innfluttrar neyslu- og fjárfestingarvöru að aukast og viðskiptakjör að versna, en allt þetta var til staðar á síðasta ári. Munurinn er hins vegar óvenju mikill.

Bæði einkaneysla og fjármunamyndun jukust töluvert meira en gert var ráð fyrir í áætlunum bankans, en samneysla eins og reiknað var með. Minni vöxtur útflutnings og meiri vöxtur innflutnings vó á móti. Einkaneysla jókst um 6½%, sem er ½% meiri vöxtur en Seðlabankinn áætlaði. Fjármunamyndun jókst um 19%, eða 6½% meira en Seðlabankinn reiknaði með. Ekki hafa orðið verulegar breytingar á niðurstöðum þjóðhagsreikninga fyrir árið 2002.

Velta á innanlandsmarkaði jókst um 6,8% á liðnu ári. Í heild jókst veltan, raunvirt með vísitölu neysluverðs og útflutningsgengi, um 5,3%. Ríflega fimmtungs raunaukning varð í byggingarstarfsemi og mannvirkjagerð, 11% í heildasölu (aðallega bílasölu) og tæplega 9% aukning í hótél-, veitinga- og annarri þjónustustarfsemi. Heldur hefur dregið úr veltu í dagvöruverslunum og greiðslukortaveltu í byrjun þessa árs miðað við síðari hluta sl. árs, en vöxtur í febrúar var þó meiri en í janúar. Fyrstu tvo mánuði ársins var greiðslukortavelta 4½% meiri að raungildi en fyrir ári, en til samanburðar má geta þess að vöxturinn var að meðaltali u.þ.b. 9% í fyrra.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Vöxtur vöruinnflutnings var mjög mikill í janúar, eða 46% á föstu gengi. Að jafnaði er lítill innflutningur fyrstu tvo mánuði ársins, en janúar í ár sker sig nokkuð úr ásamt janúarmánuði árið 1998. Vöxtinn virðist mega rekja til mikillar aukningar sveiflukenndra liða á borð við hráefnis- og eldsneytisinnflutning, auk þess sem innflutningur fjárfestingarvöru jókst mikið, eins og undanfarna mánuði. Útflutningur eykst jafnan nokkuð í janúar og ársvöxturinn var á svipuðu róli og undanfarna mánuði. Lítils háttar afgangur var á vörusviðskiptajöfnuði, eða 0,3 ma.kr. samanborið við 4,9 ma.kr. í janúar í fyrra.

Mikill viðskiptahalli var á síðasta fjórðungi liðins árs, eins og ársfjórðungana tvo á undan, eða 13,4 ma.kr., sem samsvarar 6% af landsframleiðslu ársfjórðungsins. Halli á

vöruviðskiptum nam 5,3 ma.kr., samanborið við 2,3 ma.kr. afgang á sama tíma í fyrra. Á þjónustuviðskiptum var 6,7 ma.kr. halli, en 1,1 ma.kr. halli var á sama tíma í fyrra. Þar vegur þyngst að útgjöld vegna ferðapjónustu jukust verulega. Á móti auknum halla á vöru- og þjónustuviðskiptum vó minni þáttatekjuhalli, eða aðeins 1,1 ma.kr. Að jafnaði er þáttatekjuhalli lítill á þessum árstíma, en vaxtagjöld og ávöxtun hlutafjár mældust óvenjulítill að þessu sinni.

IV Vinnumarkaður og tekjur

Skýrar vísbendingar eru um að vinnuaflosnotkun aukist umtalsvert um þessar mundir. Atvinnuleysi hefur minnkað samfellt frá ágúst mánuði í fyrra. Þá var árstíðaleiðrétt atvinnuleysi 3,5%, en 2,9% í febrúar. Spurn eftir erlendu vinnuafli hélt áfram að aukast í febrúar. Í janúar og febrúar voru veitt tæplega helmingi fleiri atvinnuleyfi en á sama tíma í fyrra og lausum störfum fjölgaði til muna.

Í lok febrúar voru skráð ríflega helmingi fleiri laus störf hjá vinnumiðlunum en í fyrra. Aðeins tæplega þriðjungur þeirra er á höfuðborgarsvæðinu, en í fyrra skiptist fjöldi lausra starfa nokkurn veginn til helminga milli höfuðborgarsvæðis og landsbyggðar. Í febrúar voru gefin út tæplega helmingi fleiri atvinnuleyfi en fyrir ári.

V Opinber fjármál

Ekki liggja fyrir nýjar tölur um fjármál hins opinbera að þessu sinni. Í síðustu Hagvísunum kom fram að regluleg afkoma ríkissjóðs á liðnu ári hafi líklega verið 8-10 ma.kr. lakari en samkvæmt fjárlögum, einkum vegna aukafjárveitinga til heilbrigðis-, trygginga- og samgöngumála.

VI Eignamarkaður

Eftir mikla hækkun á hlutabréfavísitölu á fyrstu tveimur mánuðum ársins hefur vísitalan lækkað nokkuð í mars. Úrvals- og aðalvísitölurnar hafa eigi að síður lækkað um fimm-tung frá ársbyrjun og veltan u.þ.b. fjórfaldast frá sama tíma í fyrra.

Raunverð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu var í janúar nær óbreytt frá í ágúst 2003, en 8% hærra en fyrir ári. Verðvísitala íbúða í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 2,3% í febrúar eftir að hafa nánast staðið í stað mánuðina á undan. Undanfarna sex mánuði hefur verðvísitala íbúða í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu hækkað um 2,4% og um 9,1% á tólf mánuðum.

VII Fjármálamarkaður

Enn bætti í útlánvöxtinn í febrúar. Útlán innlánsstofnana jukust um rúmlega 21% á tólf mánuðum til loka mánaðarins. Mikil hækkun M3 í janúar gekk hins vegar til baka í febrúar og var ársvöxturinn í lok mánaðarins svipaður og síðustu mánuði liðins árs, eða 23%.

Það sem af er mars hafa útistandandi endurhverfir samningar innlánastofnana við Seðlabankann aukist nokkuð frá febrúarlokum, eftir að hafa dregist verulega saman frá mars í fyrra. Raunstýrivextir, metnir með reiknuðu verbólguálagi til tveggja eða þriggja ára voru á svipuð röli og undanfarna mánuði, peningamarkaðvextir þokuðust nær stýrivöxtum og heldur dró úr skammtíma vaxtamun við útlönd, sem var 3,2% hinn 22. mars. Ávöxtunarkrafa ríkistryggðra skuldabréfa, óverðtryggðra sem verðtryggðra, hélt áfram að lækka í mars og hefur lækkað um 0,1-0,4 prósentur undanfarinn mánuð. Bankavextir voru því sem mest óbreyttir frá febrúarmánuði. Það sem af er mars hefur gengi krónunnar heldur veikst frá febrúarmánuði, um því sem næst 1% að meðaltali.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Iðnaðarframleiðsla í Bandaríkjunum jókst í febrúar, meira en búist var við. Nýting framleiðslugetu fer batnandi, en nokkuð vantar á að hún nái fyrri gildum. Ástand á bandarískum vinnumarkaði er óbreytt og kann að hafa áhrif á tiltrú almennings en væntingavísitölur neytanda hafa lækkað að undanfögnu. Ennfremur hefur mikill halli á viðskiptum við útlönd, þrátt fyrir lækkun Bandaríkjadals, grafið undan tiltrú á bandarískt efnahagslíf.

Í Japan jókst iðnaðarframleiðsla í janúar umfram væntingar. Árstíðaleiðrétt framleiðsla jókst um 3,4% frá desember 2003. Þjóðarbúskapurinn virðist í góðum vexti og atvinnuleysi fer minnkandi. Enn hefur þó ekki tekist að vinna bug á verðhjöðnuninni.

Á evrusvæði dróst iðnaðarframleiðsla saman í janúar og undirstrikar að bati í þjóðarbúskap svæðisins er enn hægfara. Þýska ZEW vísitalan, sem mælir væntingar fjármálafyrirtækja til efnahagslífisins, tók nokkra dýfu í mars. Væntingavísitölur fyrir evrusvæðið benda þó almennt til áframhaldandi bata. Atvinnuleysi hefur verið 8,8% mánuðum saman og vöxtur einkaneyslu er hægur. Verulega hefur dregið úr verðbólgu undanfarna mánuði og fór hún niður í 1,6% í febrúar. Jafnframt hefur dregið úr verðbólgu innan svæðisins.

Í Bretlandi á framleiðslugeirinn fremur erfitt uppdráttar en þjónustugeirinn blómstrar. Atvinnuleysi fer minnkandi og atvinnutækifærum fjölgar og gert er ráð fyrir vaxandi einkaneyslu.

Að undanfögnu hafa orðið töluverðar lækkanir á hlutabréfamörkuðum bæði vestan hafs og austan. Bandarískar og ýmsar evrópskar hlutabréfavísitölur eru lægri nú en í ársbyrjun. Ávöxtun skuldabréfa hefur hins vegar lækkað töluvert undanfarnar fjórar vikur, t.d. hefur ávöxtun 10 ára bandarískra ríkisskuldabréfa lækkað u.þ.b 0,3 prósentur og skuldabréf á evrusvæðinu litlu minna.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 23. mars 2004.

Yfirlitstafla Hagvísá

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV (%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	mars '04	230,7	0,6	2,5	1,8	.	2,2
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensíns)	mars '04	130,9	0,8	2,6	2,3	2,1	2,6
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	mars '04	131,0	0,8	2,2	2,0	1,6	2,3
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	mars '04	127,7	-0,5	-0,5	0,1	0,0	-0,5
Búvörur og grænmeti	mars '04	116,9	-0,2	1,7	-0,3	0,0	-4,2
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	mars '04	109,4	1,2	1,1	-0,5	-0,2	-1,0
- mat- og drykkjarvörur	mars '04	122,2	-1,6	8,7	-1,6	0,0	-7,2
- nýr bíll og varahlutir	mars '04	118,3	0,3	4,5	3,5	0,3	-1,2
- bensín	mars '04	120,9	-2,0	-3,2	-5,3	-0,2	8,1
- innfluttar vörur aðrar	mars '04	100,0	2,9	-0,6	-1,0	-0,2	-1,7
Húsnæði	mars '04	173,4	0,6	3,7	6,7	1,1	8,8
Opinber þjónusta	mars '04	134,1	0,0	7,6	5,9	0,5	6,6
Önnur þjónusta	mars '04	138,8	0,7	3,6	1,7	0,4	3,3
Dagvara	mars '04	122,6	-0,8	1,5	-0,6	-0,1	-3,7
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	27. febr. '04	101,5	0,4	-10,2	-1,6	.	-11,1

Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	Nýjasta tímabil	Vænt 12 mán. verðbólga	Breyt. frá síðustu könnun	Vænt 12 m. verðbólga fyrir ári	Vænt verðbólga á árskvörðu næstu		Hugmynd um verðb. sl. 12 mán.
					2 ár	3 ár	
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	19. mars '04	.	.	.	1,9	2,2	.
Verðbólguvæntingar fyrirtækja	febr. '04	2,8	-0,1	.	2,6	.	.
Verðbólguvæntingar almennings	febr. '04	3,3	0,2	3,6	.	.	3,0

1. Grunntímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til árshraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	211,8	200,8	.	4,9	806,4	4,0
Þjóðarútgjöld (ma.kr.)	4. ársfj. '03	223,8	199,5	.	10,2	833,6	8,1
Einkaneysla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	119,1	110,3	.	6,4	448,0	6,4
Samneysla (ma.kr.)	4. ársfj. '03	55,3	52,2	.	2,2	212,6	3,0
Fjármunamyndun (ma.kr.)	4. ársfj. '03	49,5	36,8	.	32,7	174,5	19,0
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	4. ársfj. '03	66,7	72,3	.	-3,9	284,5	-0,7
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	4. ársfj. '03	-78,6	-71,0	.	10,8	-311,6	9,7
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukask. skýrslum (ma.kr.) ¹ ..	nóv.-des. 2003	244,8	149,7	-3,7	8,1	966,6	6,5
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	febr. '04	100,1	95,7	-3,4	4,6	101,9	3,8
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	febr. '04	42,5	39,5	2,9	6,4	83,2	4,6
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-des. '03	324,0	292,4	.	.	324,0	10,8
Sementssala (þús. tonn)	febr. '04	11,3	6,2	24,4	81,9	20,4	56,4
Nýskráning bifreiða (stk.)	febr. '04	963	792	1,2	21,6	1.915	24,0

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiðréttum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	febr. '04	95,2	101,0	0,2	-5,7	95,1	-6,1
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	mars '04	1.640	1.390	-2,7	18,0	1.644	17,7
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	mars '04	34,8	30,3	10,0	14,7	32,5	3,5
Botnfiskaflí (þús. tonn)	febr. '04	29,8	27,1	-8,5	10,0	29,8	10,0
Uppsjávarafli (þús. tonn)	febr. '04	74,5	227,4	37,2	-67,2	74,5	-67,2
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	jan. '04	16,7	15,9	27,6	7,5	16,7	7,5
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	jan. '04	9,0	8,8	5,7	4,0	9,0	4,0
- ál (ma.kr.) ¹	jan. '04	2,5	3,5	2,8	-25,8	2,5	-25,8
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	jan. '04	4,7	3,2	200,5	50,5	4,7	50,5
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	jan. '04	16,4	11,4	4,9	46,7	16,4	46,7
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	jan. '04	0,3	4,4	.	.	0,3	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '03	21,2	23,5	-39,6	-7,3	80,3	5,6
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '03	27,9	24,6	-13,5	16,5	85,7	16,3
Raungengi m.v. verðlag (1980=100)	1. ársfj. '04	97,2	94,3	4,4	3,0	97,2	3,0

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi fyrri ári	Breyt. frá
IV Vinnumarkaður og tekjur							
Fjöldi atvinnulausra.....	febr. '04	5.097	5.758	9	-661	5.093	-7,1
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiddrett (% af mannafla).....	febr. '04	2,9	3,2	-0,1	-0,4	2,9	-0,2
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	4. ársfj. '03	2,9	.	0,3	.	3,5	.
Laus störf á vinnumiðlum.....	febr. '04	357	170	-9,4	110,0	376	147,0
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	febr. '04	93	35	-17	165,7	205	144,0
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	febr. '04	321	169	6	89,9	624	63,4
Launavísitala (des. 1988=100).....	febr. '04	245,4	237,5	0,2	3,3	245,2	3,3
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	febr. '04	133,6	132,3	0,5	1,0	133,3	1,0

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/fækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósent); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósent); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi f. ári (%)	Breyt. frá
V Opinber fjármál							
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	-0,7	0,0	-	-	-8,9	-
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	des. '03	-3,0	0,1	-	-	-3,4	-
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	des. '03	-3,3	-1,3	-	-	-11,8	-
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	des. '03	-14,8	-6,3	-	-	-4,6	-
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	22,3	20,3	8,2	7,0	259,8	8,8
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	des. '03	6,9	6,3	-4,9	6,3	80,3	6,7
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	des. '03	6,8	5,9	3,5	11,3	79,7	6,4
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	des. '03	1,5	1,3	-2,2	11,7	17,5	10,1
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	22,9	20,3	2,1	10,4	268,7	6,6

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er. Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar.

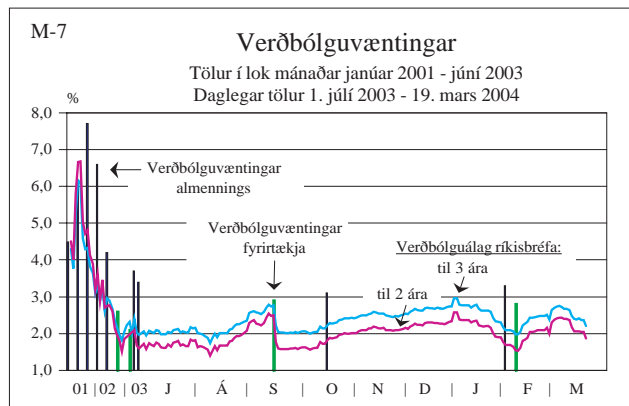
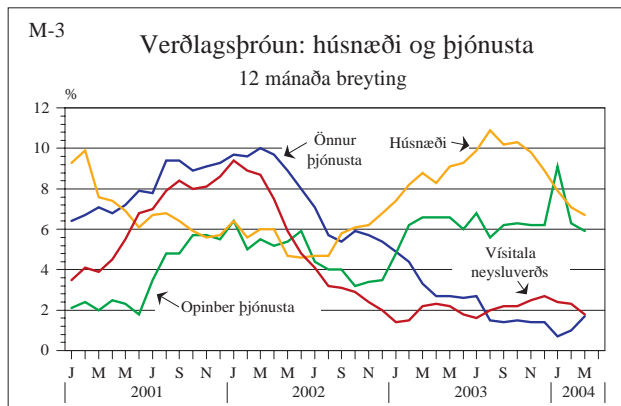
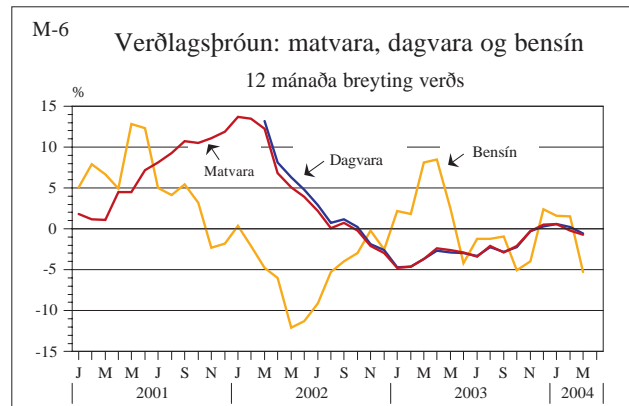
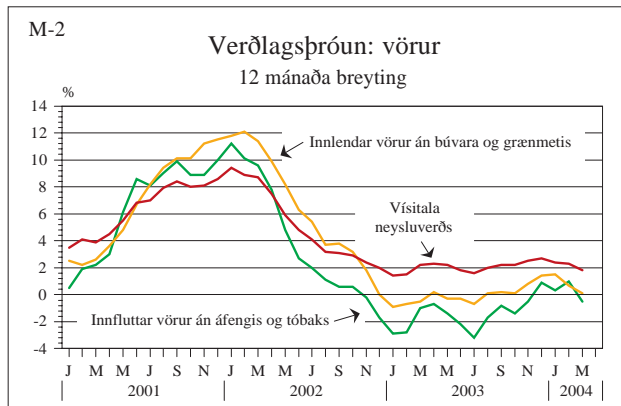
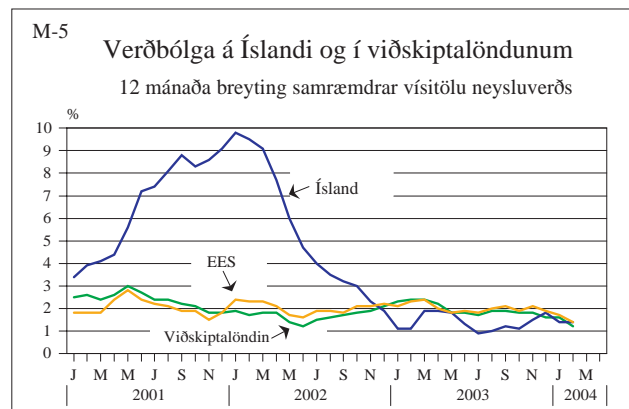
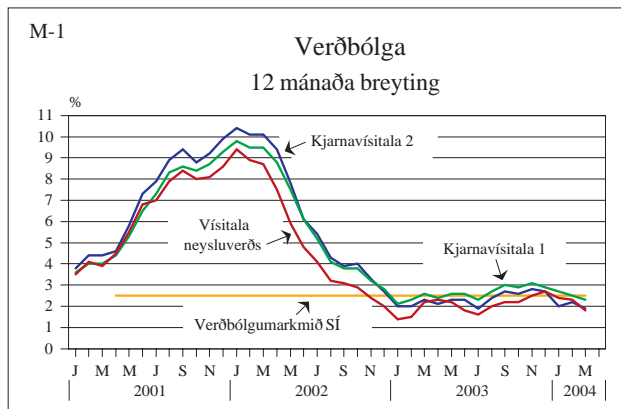
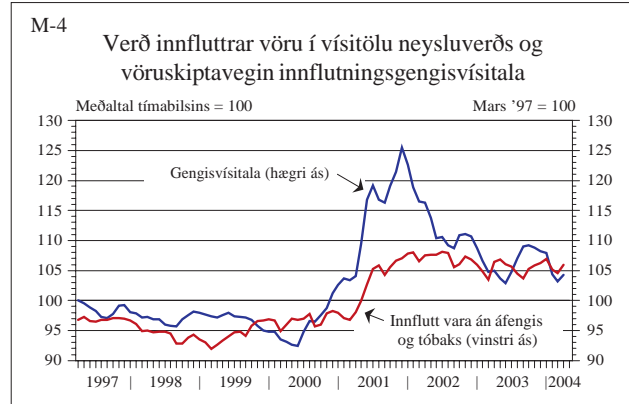
	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
VI Eignamarkaðir							
Úrvalsvísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100).....	febr. '04	2.438,3	1.364,0	7,0	78,8	2.358,2	74,4
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100)....	febr. '04	2.368,4	1.437,3	6,7	64,8	2.293,7	60,5
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	febr. '04	60,5	37,0	21,4	63,5	110,4	67,1
Verð íbúða í fjölbyli á höfuðb.svæði (jan. 1999=100).....	febr. '04	166,4	152,5	2,3	9,1	164,5	9,0
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1996=100).....	des. '03	144,9	132,4	-0,1	9,4	141,2	9,9
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	febr. '04	1.160	1.200	-7,2	-3,3	1.205	0,4

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá
VII Fjármálamarkaðir							
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	febr. '04	854,3	696,6	2,3	21,4	.	.
að frádrægunum áætl. gengis- og vísitölu áhrifum ¹ (vísitala)	febr. '04	202,9	164,9	2,3	21,9	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100)	febr. '04	121,6	100,9	1,7	20,5	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	31. des. '03	2.231	1.983	2,9	12,5	.	.
M3 (ma.kr.).....	febr. '04	482,2	393,4	-2,2	22,6	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	19. mars '04	5,3	5,3	0,0	0,0	5,3	-0,2
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%).....	19. mars '04	5,3	5,4	0,1	-0,2	5,2	-0,6
Ríkisvxlavextir, 3ja mán (%) ¹	19. mars '04	5,2	5,3	0,1	0,0	5,2	-0,3
Skammtímarauðvextir 3ja mán r.víx m.v. verðb.álag (%) ²	19. mars '04	3,0	2,4	-0,3	0,5	3,0	0,2
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (4½ ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ²	19. mars '04	6,9	7,1	-0,3	-0,2	7,1	0,1
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (11 ár, RIKB 13 0517) (%) ²	19. mars '04	7,3	7,8	-0,4	-0,5	7,6	-0,1
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ²	19. mars '04	4,5	4,9	-0,2	-0,5	4,6	-0,4
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ²	19. mars '04	4,7	4,9	0,0	-0,2	4,7	-0,2
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ²	19. mars '04	3,7	4,2	-0,4	-0,6	3,8	-0,6
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ²	19. mars '04	4,0	4,8	-0,3	-0,8	4,2	-0,6
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	19. mars '04	11,5	12,0	0,0	-0,5	11,5	-0,8
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	19. mars '04	8,2	9,2	-0,1	-1,0	8,3	-1,0
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ²	19. mars '04	120,4	122,1	1,0	-1,4	120,1	-2,1

1. Breytingar milli tímabila eru reiknaðar út frá tölum sem leiðréttar hafa verið fyrir sameiningu reksturs Glitnis og Íslandsbanka í maí 2003. 2. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

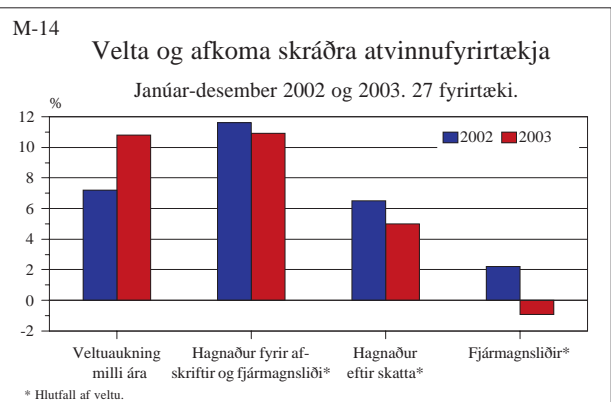
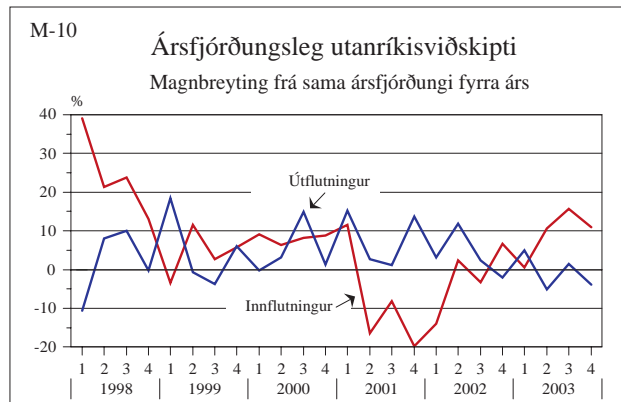
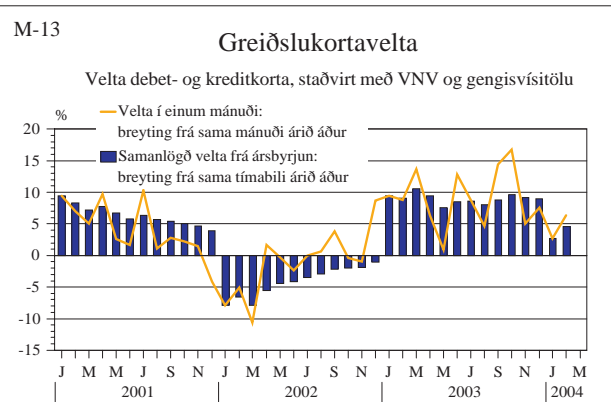
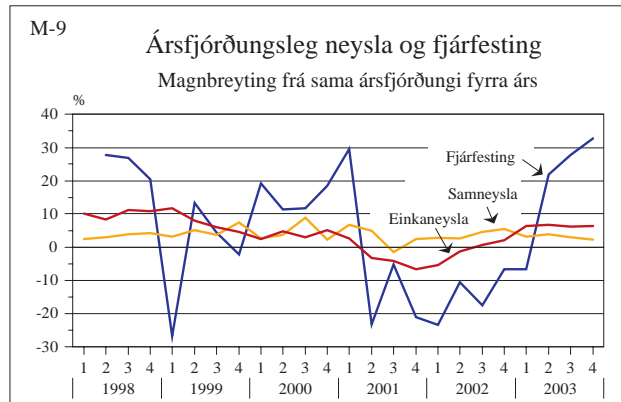
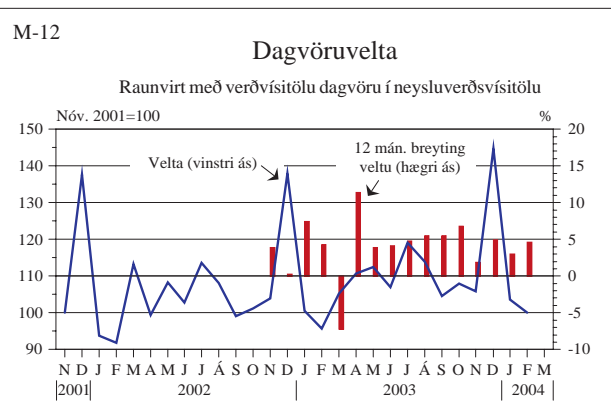
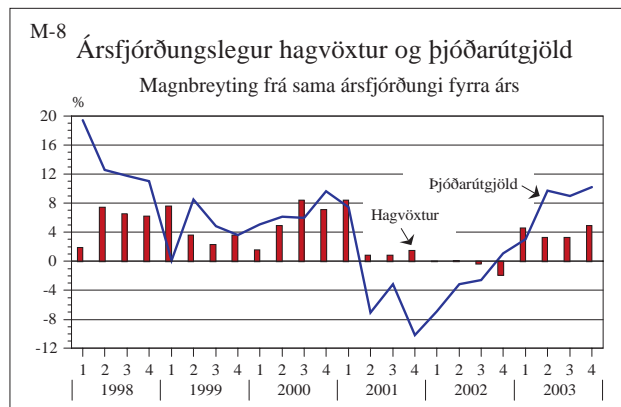
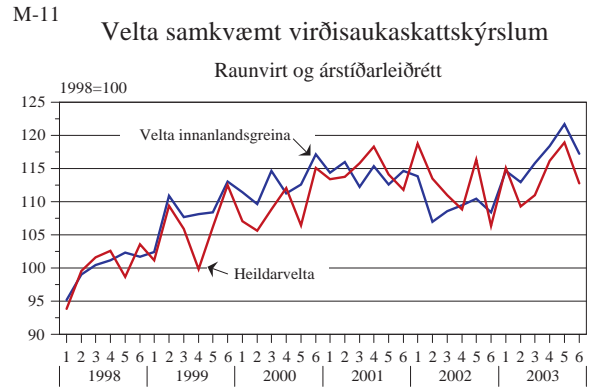
I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

- Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,6% í mars.
- Verð á fötum og skóm hækkaði um 10,1% (vísitöluáhrif 0,48%).
- Verð á mat- og drykkjarvörum lækkaði um 0,7% (vísitöluáhrif -0,11%).
- Markaðsverð húsnæðis lækkaði um tæplega 0,2%.
- Húsaleiga hækkaði um 3,6% milli mánaða.
- Fyrri hluta mars var verðbólguálag til þriggja ára að meðaltali 2,5% og til fimm ára 3,2%, samanborið við 2,3% og 3,1% í febrúar.

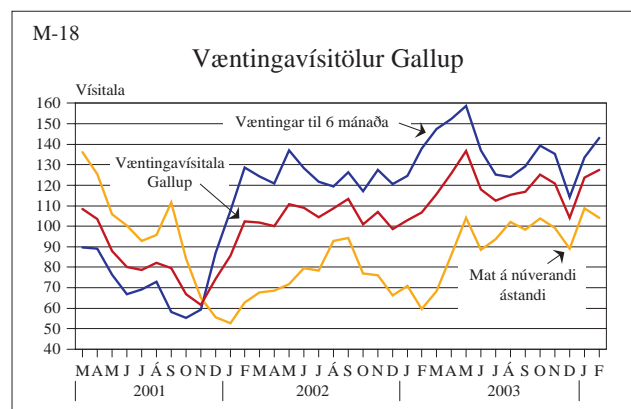
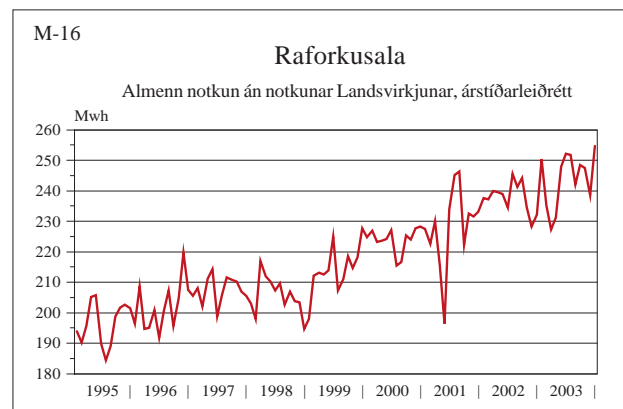
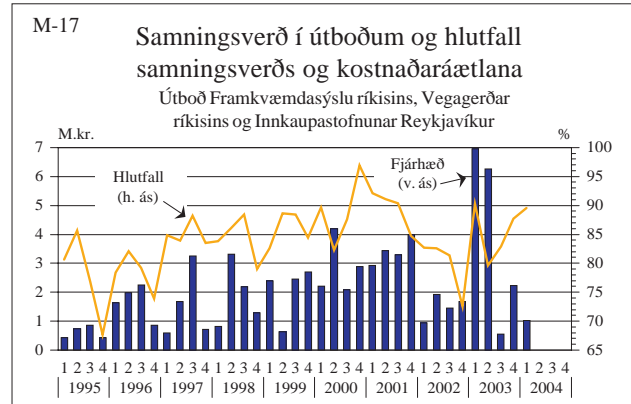
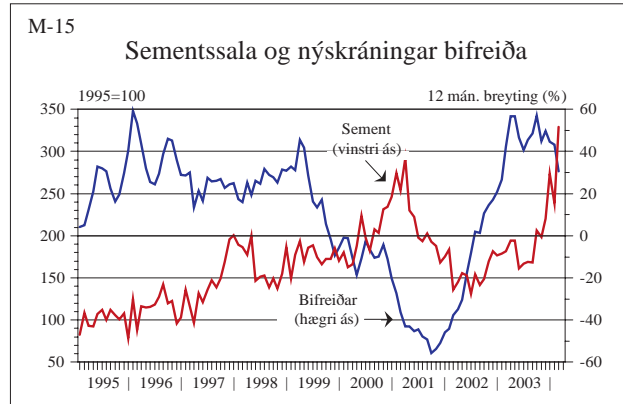

II Framleiðsla og eftirspurn

- Hagvöxtur á síðasta fjórðungi 2003 nam 4,9% og 4% á árinu öllu samkvæmt bráðabirgðauppgjöri Hagstofunnar.
- Einkaneysla á síðasta fjórðungi ársins var 6½% meiri en fyrir ári.
- Ársvöxtur fjármunamyndunar á fjórða ársfjórðungi 2003 var 32,7%. Á árinu öllu jókst fjármunamyndun um 19%.
- Velta í dagvöruverslun á fyrstu tveimur mánuðum ársins jókst að raungildi um tæplega 4% frá sama tíma í fyrra og greiðslukortavelta um 4½%.
- Sementssalan fyrstu tvo mánuði ársins var rúmlega 80% meiri en fyrir ári, enda sementssala til virkjana komin á skrið.

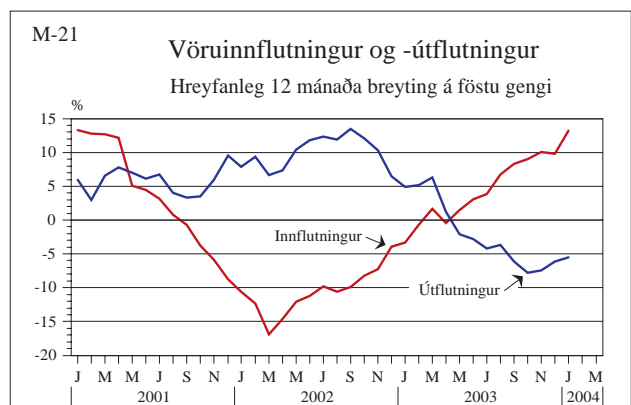
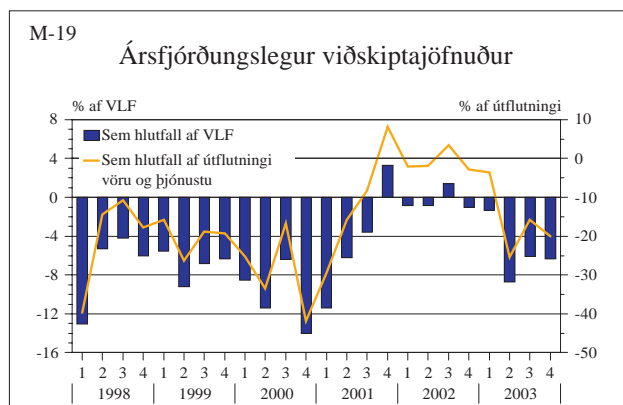
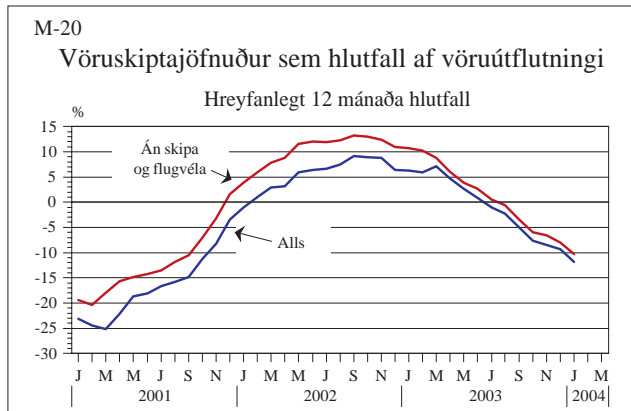

II Framleiðsla og eftirspurn

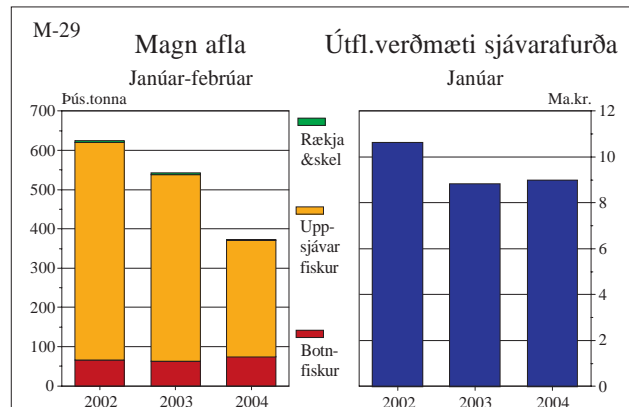
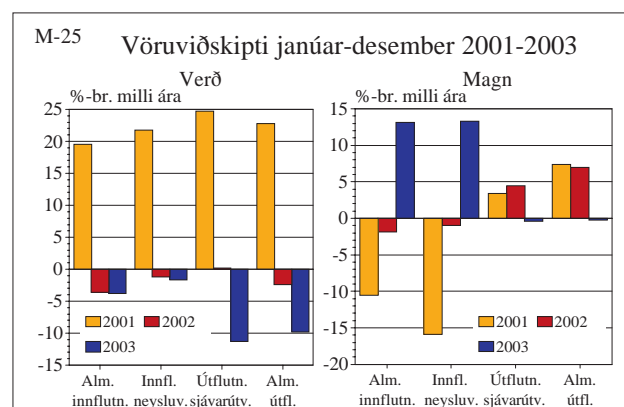
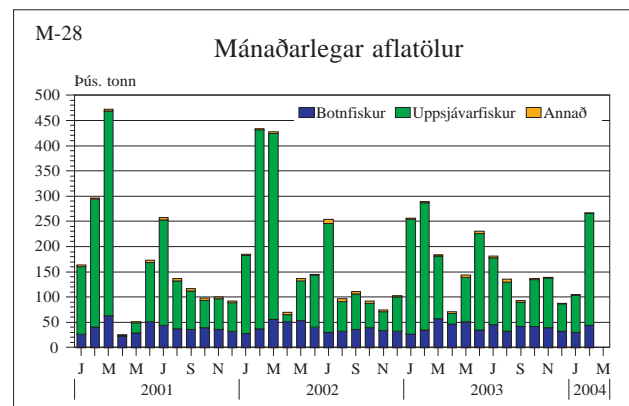
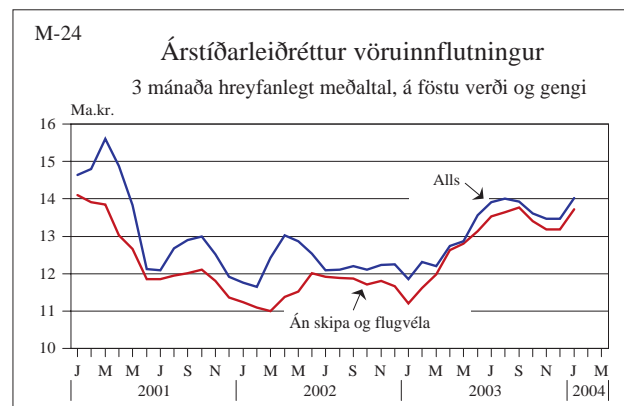
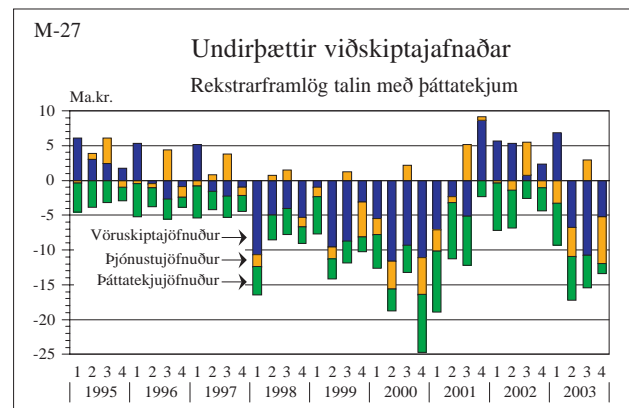
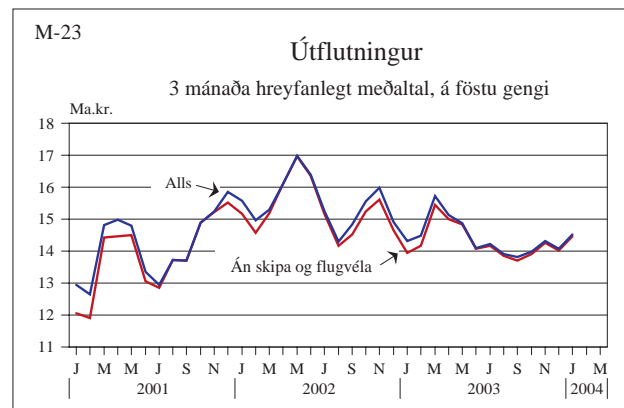
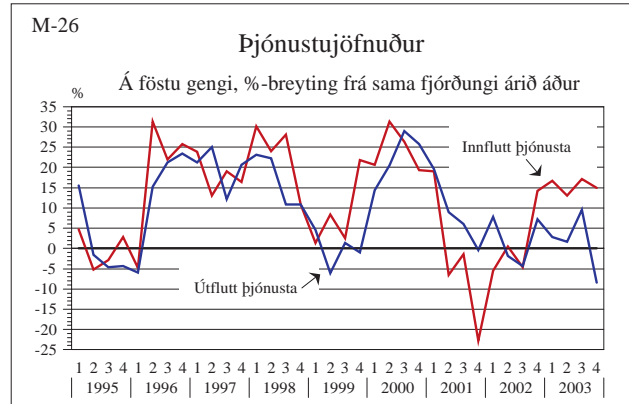
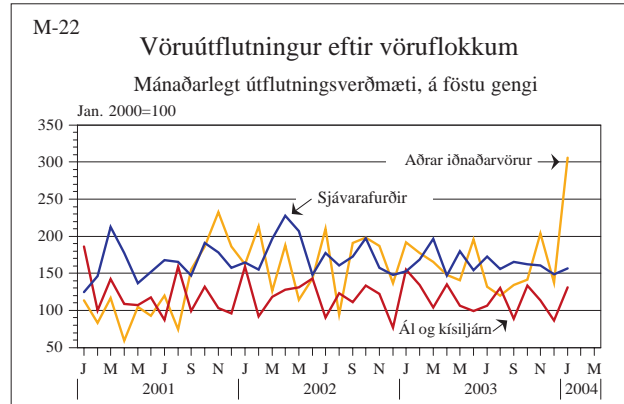

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

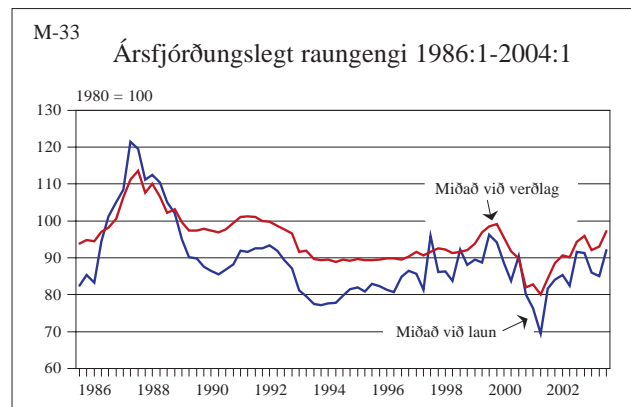
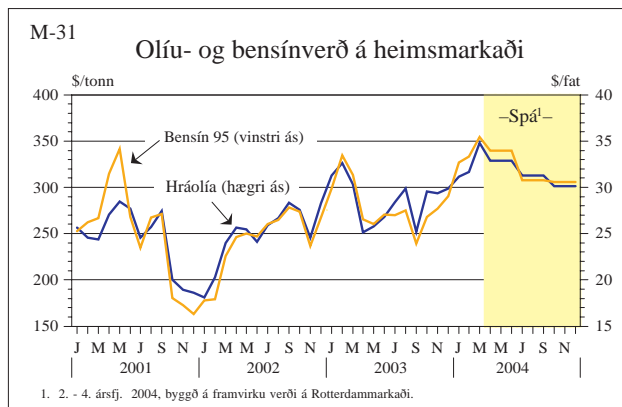
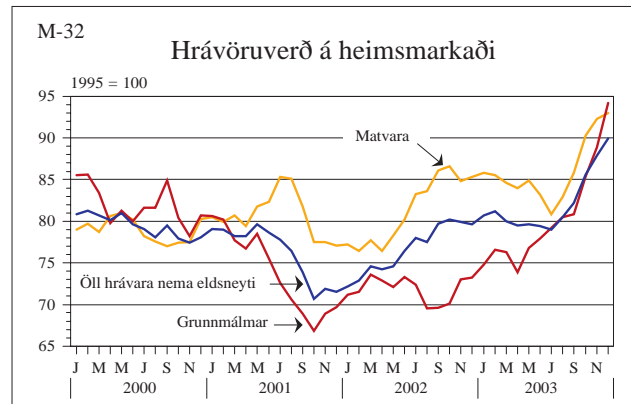
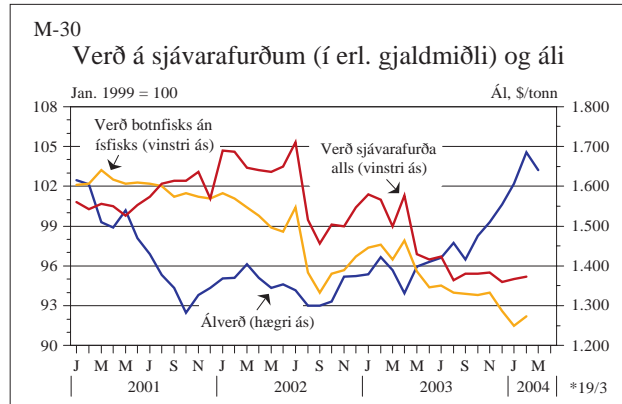
- Í janúar var útflutningur á föstu gengi 3,7% meiri en fyrir ári. Útflutningur sjávarafurða jókst um 3,4% og útflutningur iðnaðarvöru um 9,8%.
- Í heild var vöruinnflutningur í mánuðinum á föstu gengi 46% meiri en fyrir ári og höfðu skipa- og flugvélaviðskipti ekki teljandi áhrif.
- Af 5 ma.kr. aukningu vöruinnflutnings, voru 1,2 ma.kr. hrá- og rekstrarvörur, 1,3 ma.kr. eldsneyti og 1,1 ma.kr. fjárfestingarvörur.
- Viðskiptahalli á síðasta fjórðungi ársins 2003 nam 6% af landsframleiðslu ársfjórðungsins.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

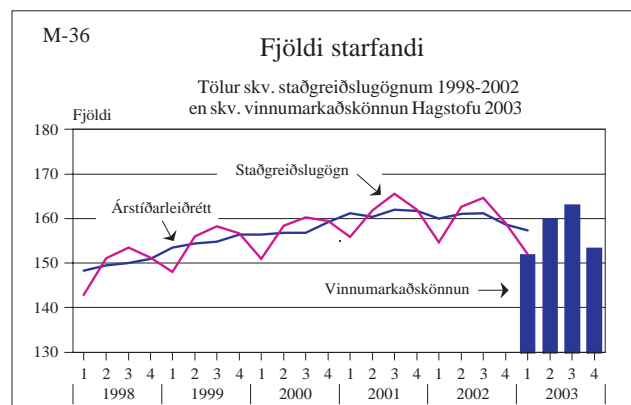
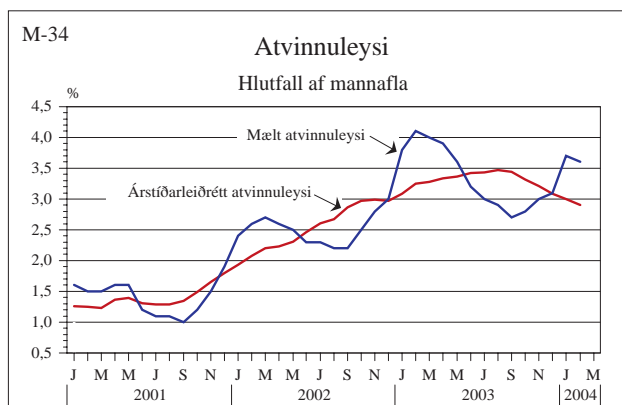
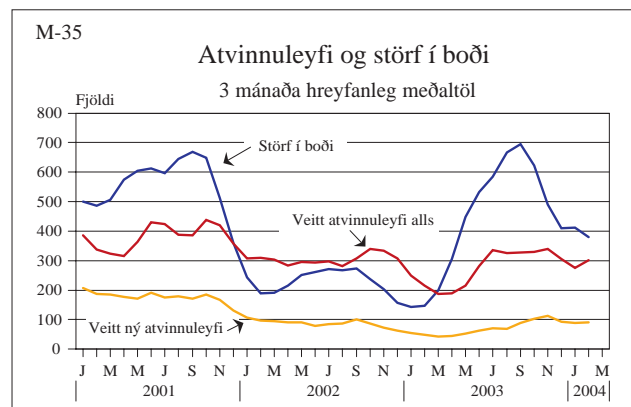

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

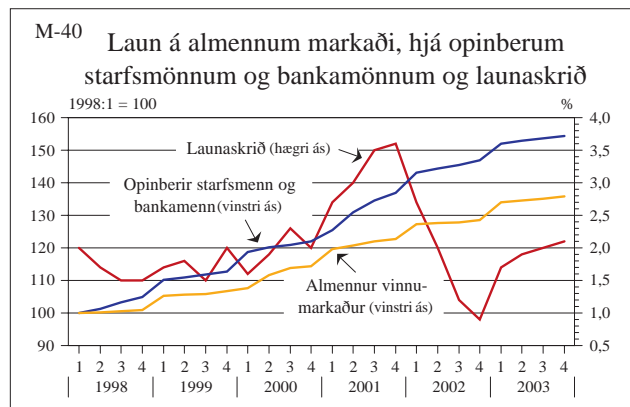
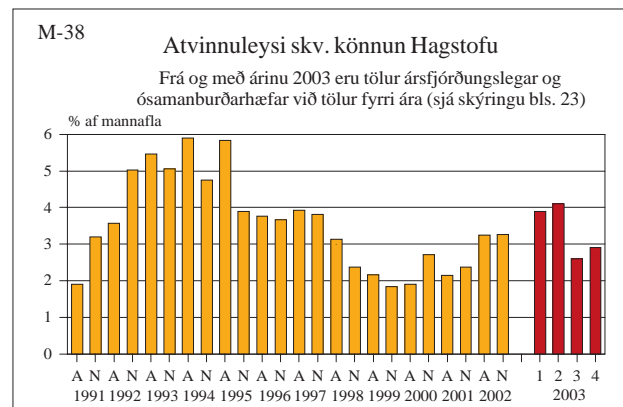
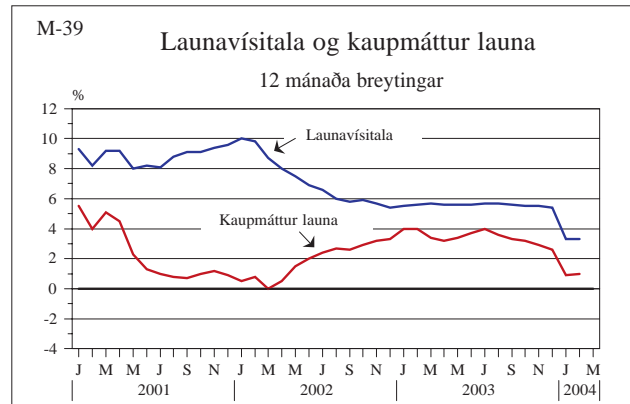
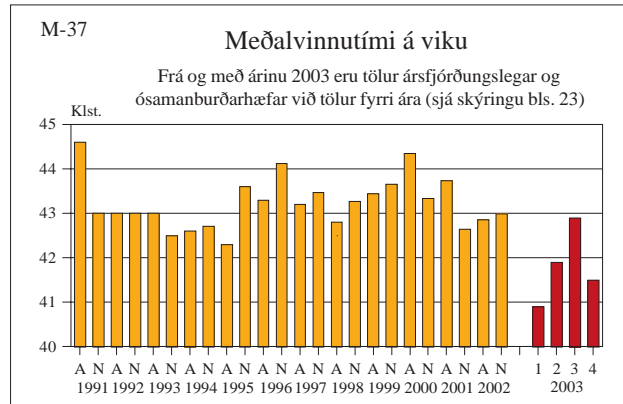

IV Vinnumarkaður og tekjur

- Í febrúar var skráð árstíðarleiddur atvinnuleysi 2,9% og minnkaði frá fyrri mánuði.
- Atvinnuleysi á höfuðborgarsvæði var 3,8%, en 3,3% á landsbyggðinni.
- Atvinnuleysi kvenna var 4,1%, en 3,3% karla á vinnumarkaði voru án atvinnu.
- Laus störf hjá vinnumiðlunum voru 357 í lok febrúar, eða rúmlega tvöfalt fleiri en í febrúar 2003.
- Í febrúar voru veitt tæplega tvöfalt fleiri atvinnuleyfi en í febrúar í fyrra. Aukningin var mest í óbundnum og nýjum atvinnuleyfum.
- Launavísitala Hagstofunnar hækkaði um 0,2% milli janúar og febrúar og var 3,3% hærri í febrúar en í sama mánuði í fyrra.

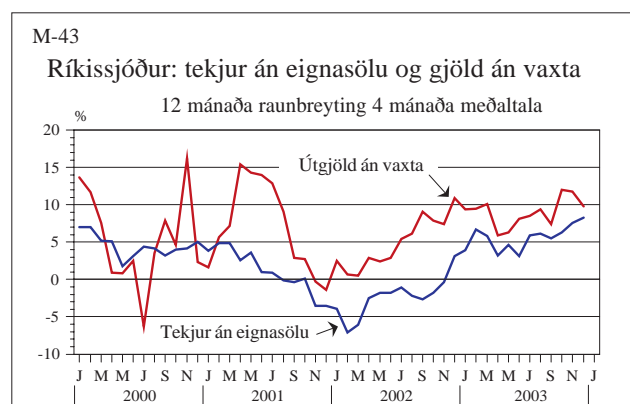
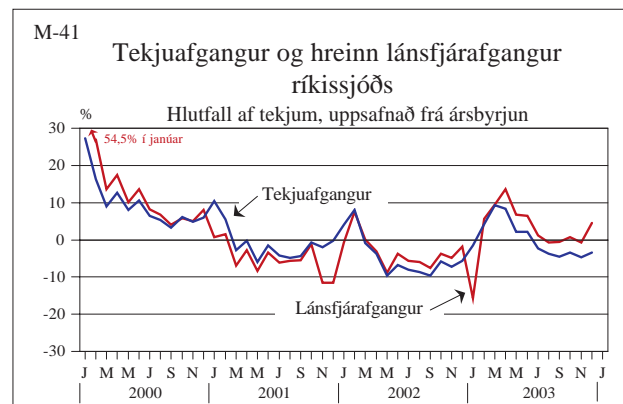
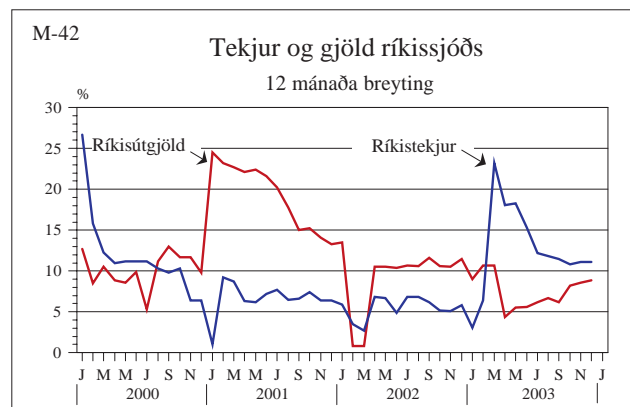

IV Vinnumarkaður og tekjur

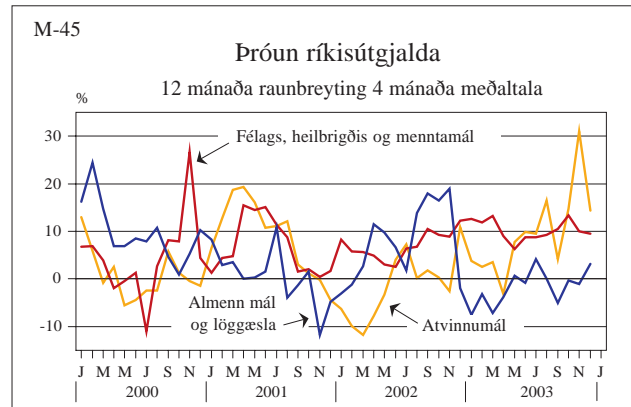
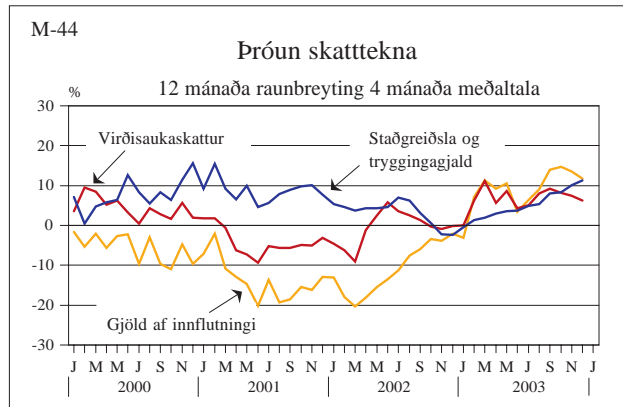

V Opinber fjármál

- Myndir í kaflanum eru óbreyttar frá síðustu útgáfu.
- Greidd ríkisútgjöld árið 2003 voru 9 ma.kr. umfram innheimtar tekjur og munar um 10 ma.kr. tekjufærða eignasölu. Lánsfjárfangur ríkissjóðs batnaði í desember vegna eignasöluuppgjors.
- Helstu liðir skatttekna ríkissjóðs styrktust þegar leið á árið. Skatttekjur jukust um 6½% að raungildi milli ára, en síðasta ársþriðjunginn var ársvöxturinn 11%.
- Vítt skilgreind félagsmálaútgjöld jukust um 9-10% umfram verðlag og atvinnumálaútgjöld enn meira.
- Tekjur án eignasölu jukust að raungildi um 6% milli ára en greidd gjöld án vaxta um 8½%.

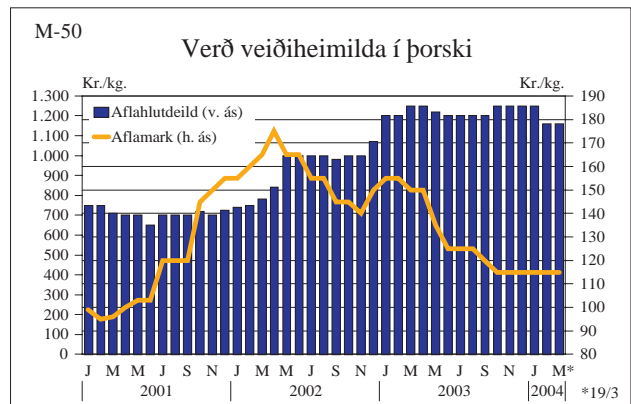
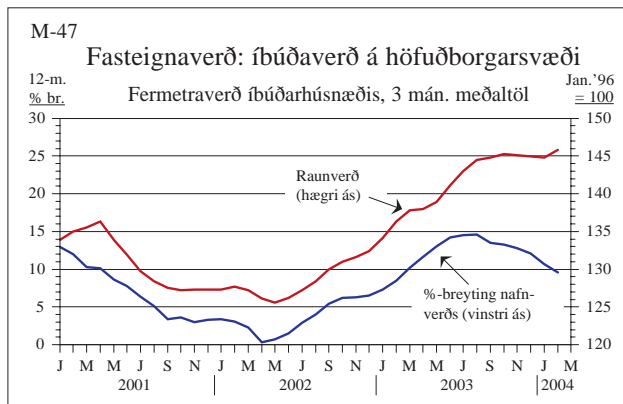
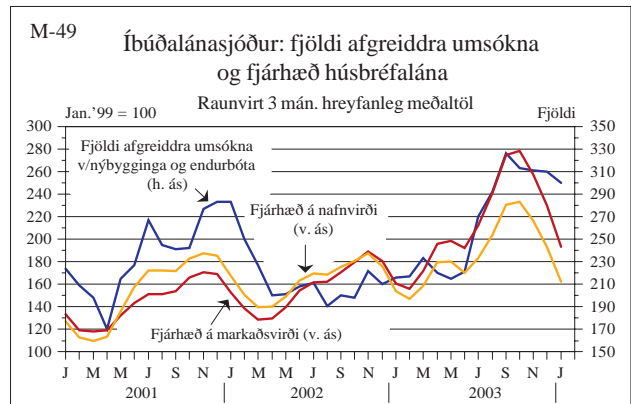
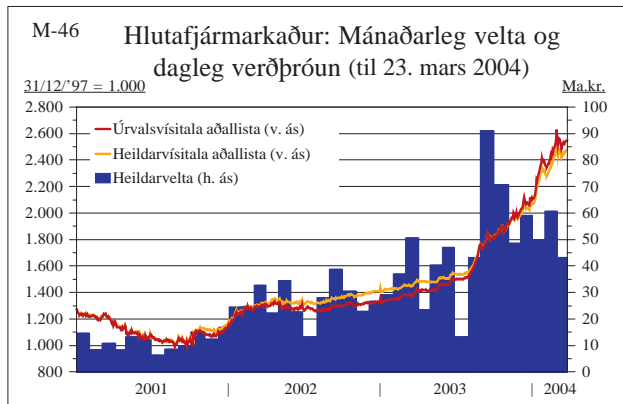
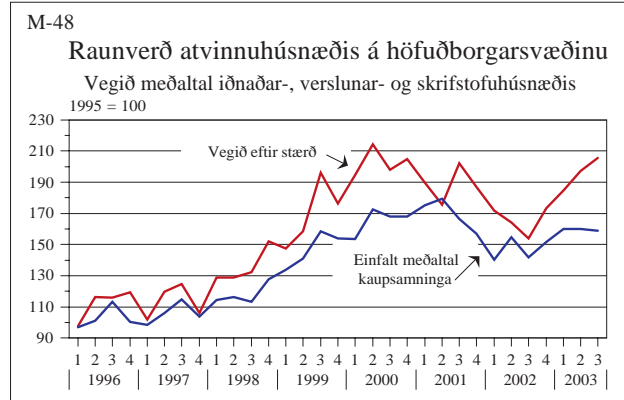

V Opinber fjármál

VI Eignamarkaðir

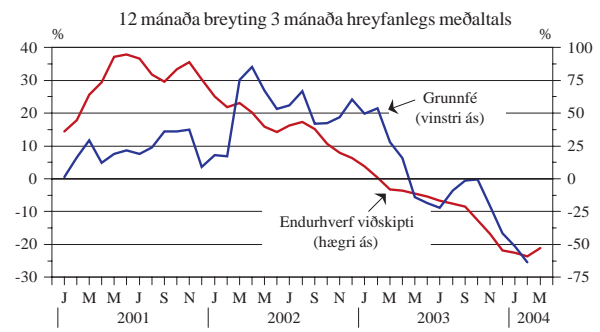
- Úrvalsvísitala hlutabréfa lækkaði um rúmlega 3% frá febrúarlokum til 22. mars, eftir tæplega fjórðungs hækkun frá áramótum.
- Verð íbúða í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu tók kröftuglega við sér í febrúar og hækkaði um 2,3% milli mánaða.
- Kvótaverð stóð í stað milli janúar og febrúar, en verð á varanlegum kvóta hefur heldur lækkað frá áramótum. Lítil viðskipti eru með varanlegar aflaheimildir.

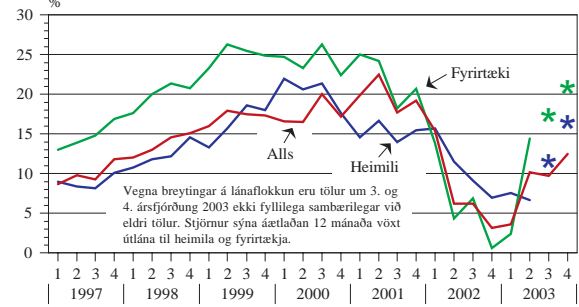
VII Fjármálamarkaðir

- Ársvöxtur útlána lánakerfisins var 12,5% til fjórða ársfjórðungs 2003.
- Vöxtur útlána innlánsstofnana var rúmlega 21% á tólf mánuðum til febrúarloka.
- Raunstýrivextir Seðlabankans, metnir með reiknuðu verðbólguálagi til tveggja ára voru 3,4% 22. mars og 3% miðað við verðbólguálag til þriggja ára.
- Skammtímavaxtamunur við útlönd var 3,2 prósentur hinn 22. mars og hefur minnkað um 0,3 prósentur sl. mánuð vegna lækkunar innanlands.
- Ávöxtunarkrafa ríkistryggðra skuldbréfa, bæði óverðtryggðra og verðtryggðra hélt áfram að lækka í mars og hefur lækkað um 0,1-0,4 prósentur undanfarinn mánuð.
- Gengi krónunnar það sem af er mars var að meðaltali 3% lægra gagnvart Bandaríkjadal en í febrúar og nær óbreytt gagnvart evru.

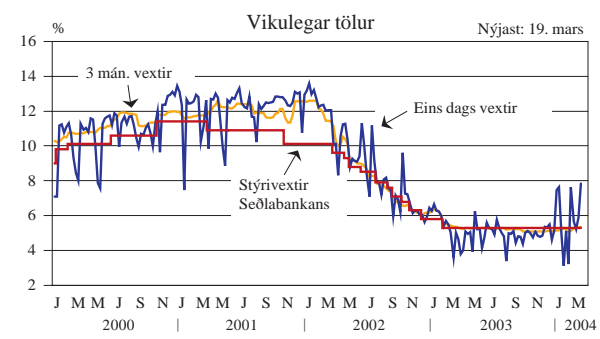
M-54
Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

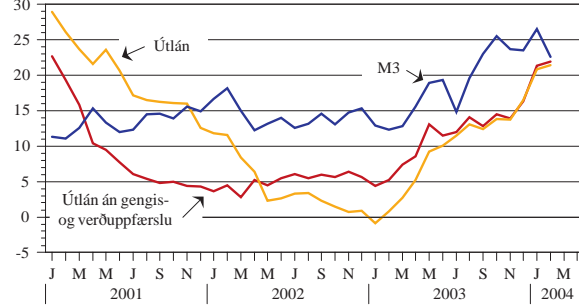
M-51
Útlánaaukning lánakerfisins
Breyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

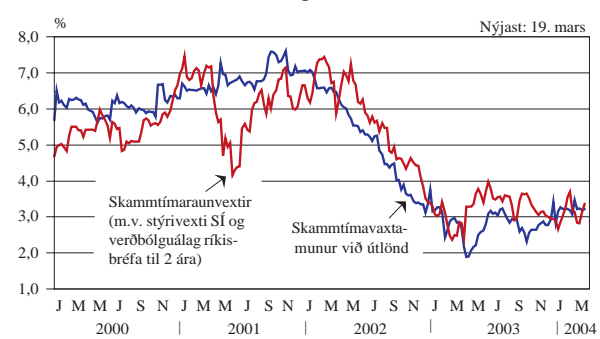
M-55
Stýrivextir SÍ og vextir á peningamarkaði

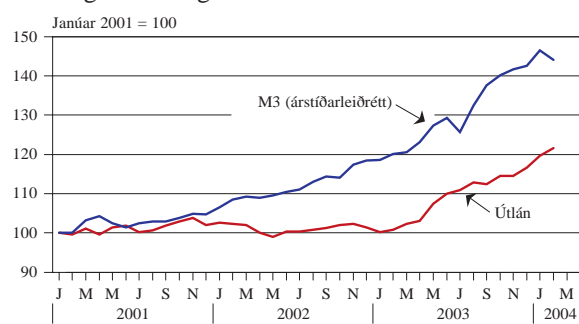
M-52
M3 og innlend útlán innlánsstofnana
12 mánaða breyting

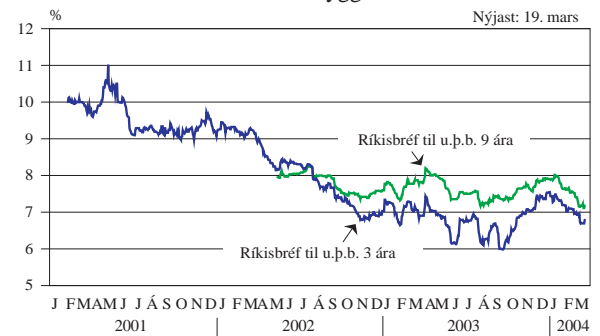
M-56
Skammtímavextir og vaxtamunur við útlönd

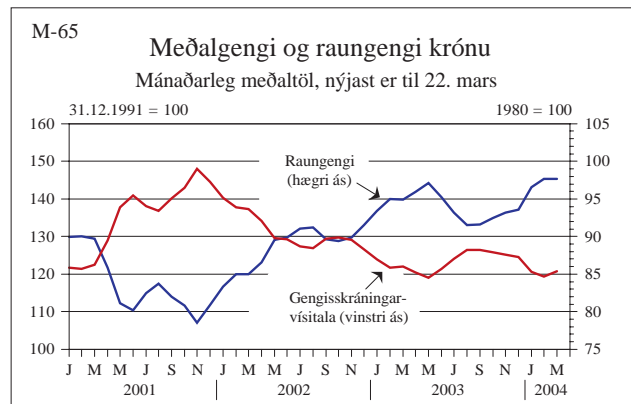
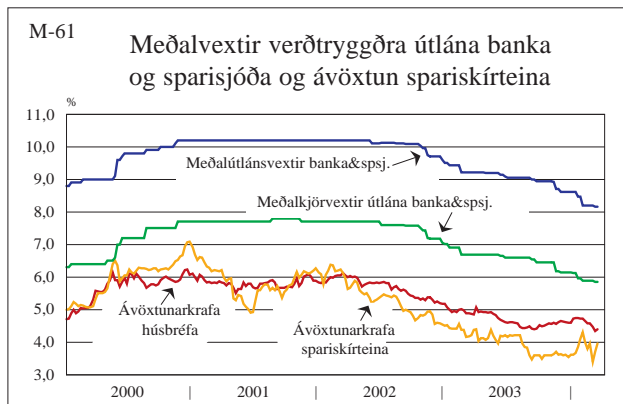
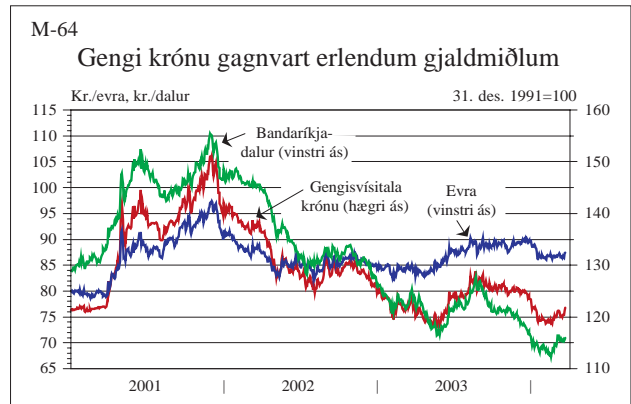
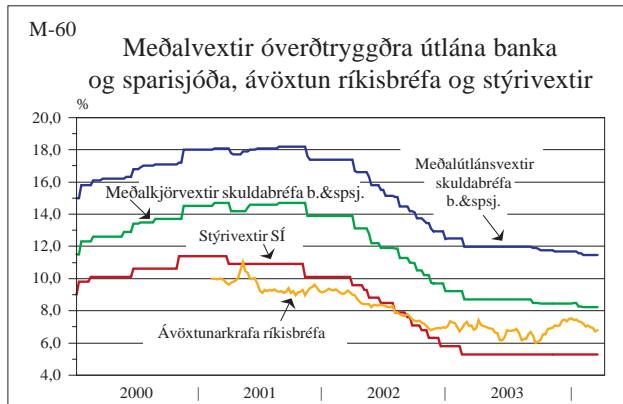
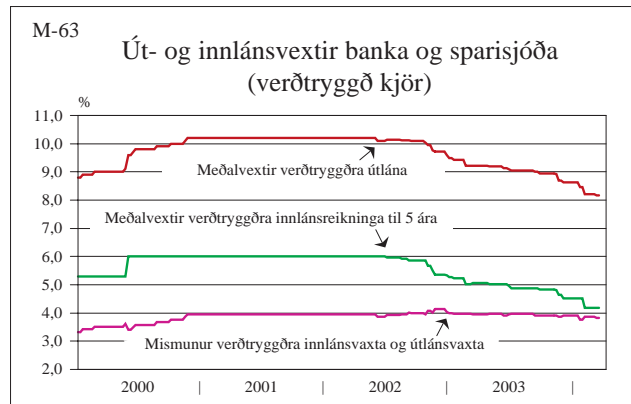
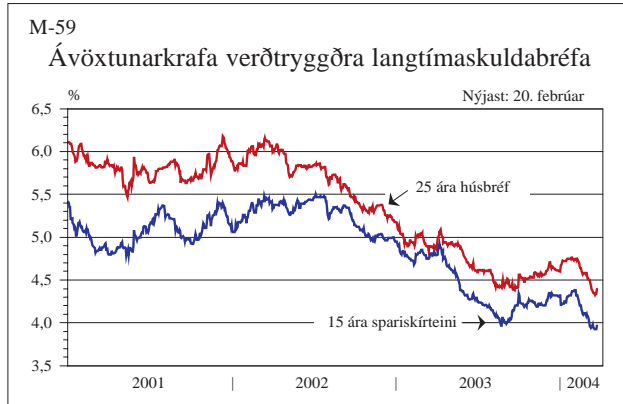
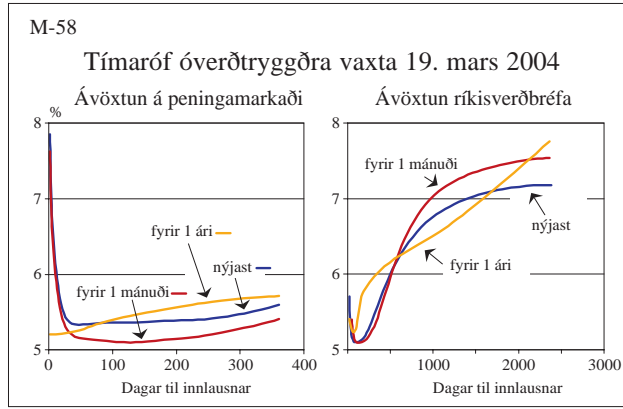
M-53
Raungildi M3 og innleindra útlána innlánsstofnana

M-57
Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldbréfa

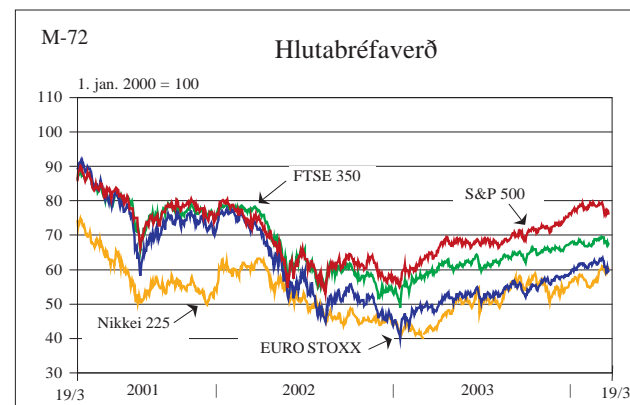
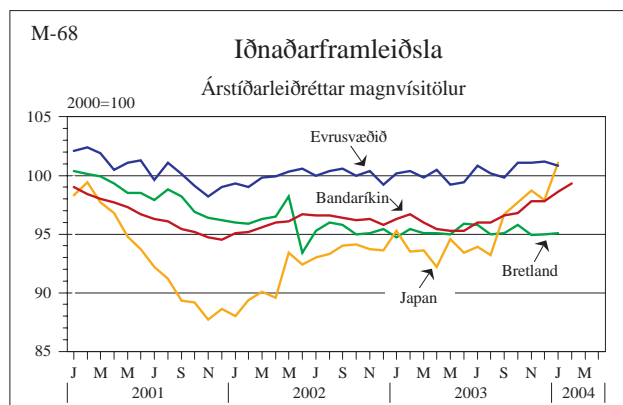
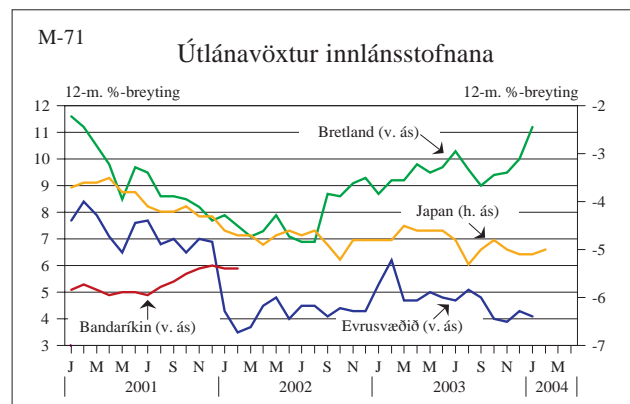
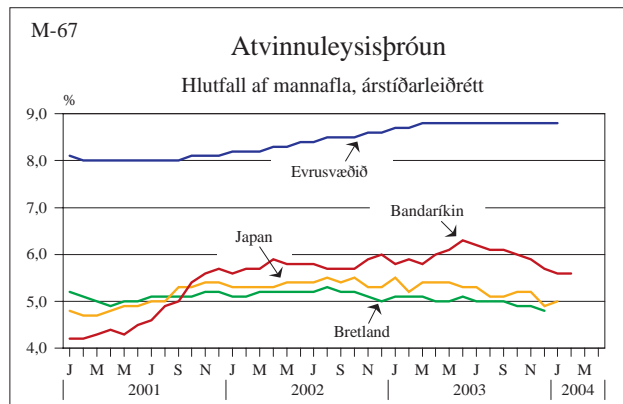
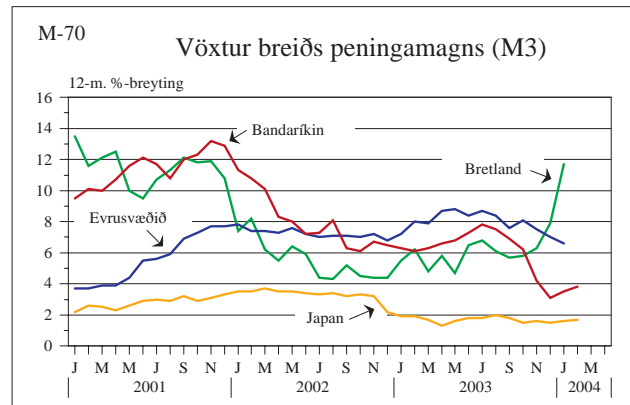
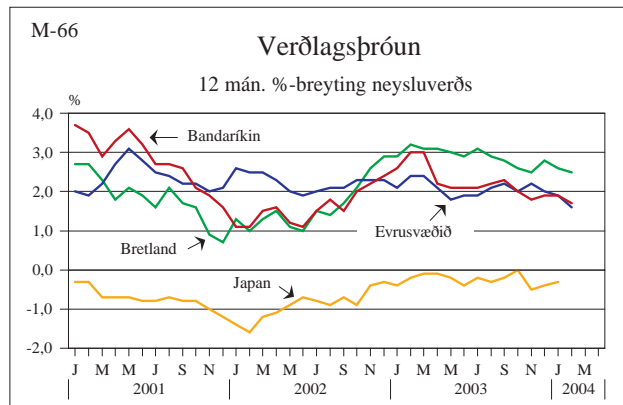
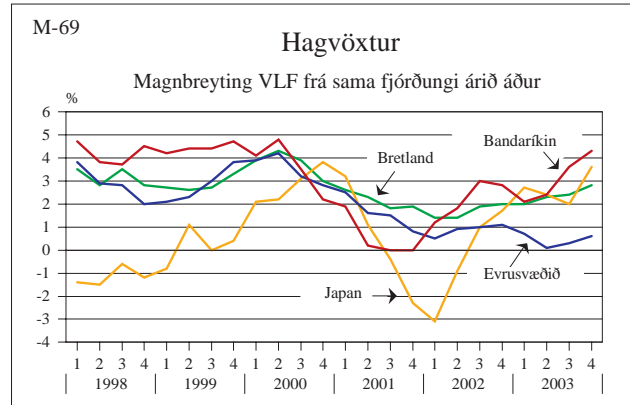

VII Fjármálamarkaðir

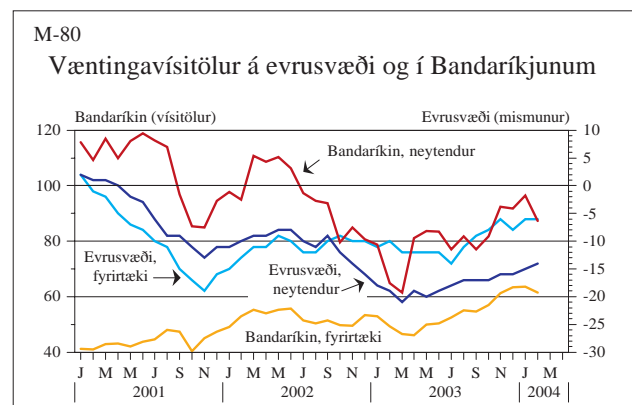
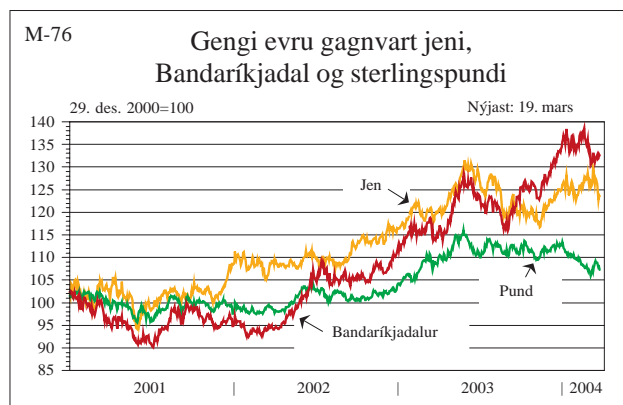
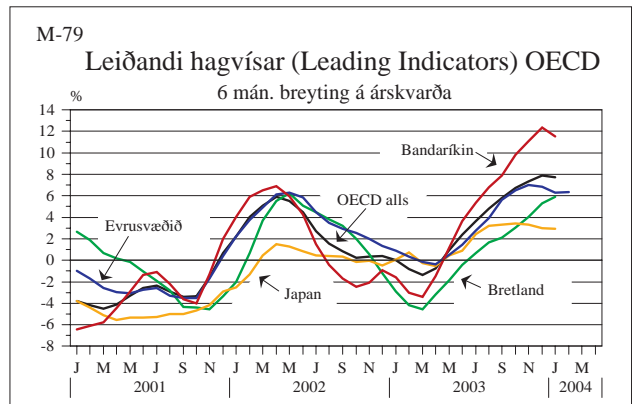
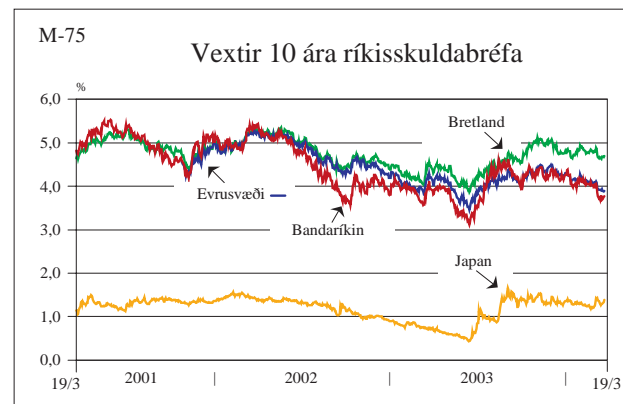
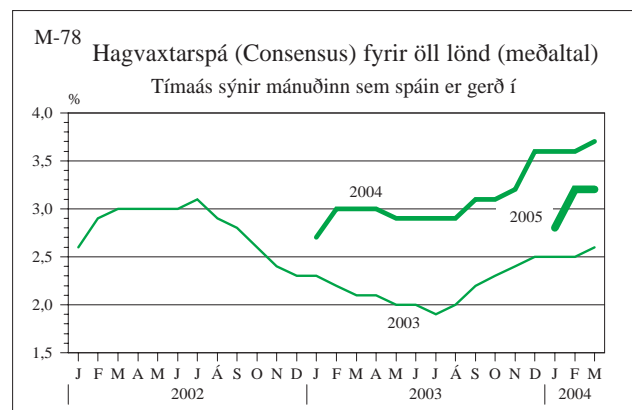
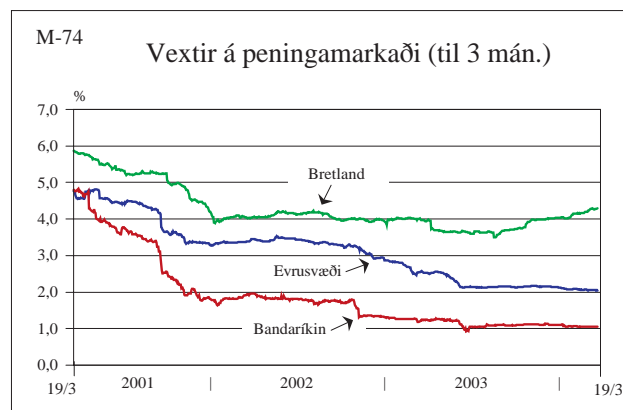
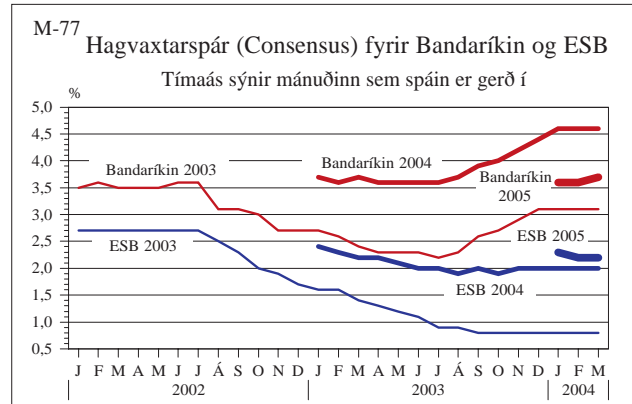
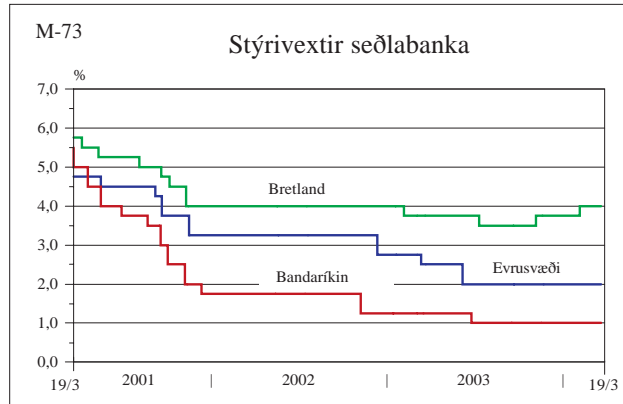

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

- Árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla í Japan jókst um 3,4% frá desember 2003 til janúar 2004.
- Ennþá fjölgar störfum hægt í Bandaríkjunum og væntingavísitölur neytenda fara lækkandi.
- Þýska ZEW-vísitalan, sem mælir væntingar fjármálafyrirtækja til efnahagslífsins tók nokkra dýfu í mars.
- Að undanfögnu hefur gengi hlutabréfa lækkað töluvert bæði vestan hafs og austan.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísunum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu

Mynd 4. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 5 Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimild: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 6. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 7. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanirnar á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskírteina. Búnir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskírteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 2001 - júní 2003 og daglegar frá 1. júlí 2003.

Mynd 8. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 9. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis og árstíðarleiddréttar. Vísitölur, 1998=100.

Mynd 12. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Vísitala veltu dagvöru í smásölu. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluvöruvísitölunni. Nóvember 2001=100. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 13. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirk er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 14. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 15. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og Bílgreinasambandið. Samanlögð sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleidd og sýnd sem vísitala, 1995=100. Tölur um nýskráningar bifreiða ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir, alla flokka (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Reiknað er þriggja mánaða meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 16. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiddar, mánaðarlegar tölur.

Mynd 17. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 18. Væntingavísitölur Gallup

Heimild: Gallup. Væntingavísitala Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 19. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimild: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 20. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 21. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 22. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 23. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 24. Árstíðarleiddur vöruinnflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleidd. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veða saman með gengisvöginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 25. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 26. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 27. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjujöfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 28. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Hagstofan. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 29. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 30. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleidd.

Mynd 31. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 32. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 33. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 34. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 35. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnumálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefinna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 36. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 37. Vinnumagn og meðalvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 38. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 39. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 40. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 41. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur er tekjuafgangur að viðbættu innstreymi afborgana af veittum lánum umfram ný lán, hækkun viðskiptaskulda umfram viðskipta eignir og innstreymi vegna eignasölu að frádrögn únstreymi vegna hlutfjárkaupa og eiginfjárframlaga. Ef lánsfjárafgangur er jákvæður er tækifæri til að greiða niður skuldir.

Mynd 42. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Öregluglegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 43. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta

Heimildir: Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 44. Þróun skatttekna ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisauka-skattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala.

Mynd 45. Þróun ríkisútgjalda

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú flokkar útgjalda ríkis; almenn mál og löggæsla; félags-, heilbrigðis- og menntamál; atvinnumál. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala.

Mynd 46. Hlutaþjárfarmaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvalsvísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 47. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráða- birgðatölur byggðar á verðþróun íbúða á fjölbýli eingöngu á höfuðborgarsvæði.

Mynd 48. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 49. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirkar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 50. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótapiing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 51. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 52. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána.

Mynd 53. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banka hf. í janúar 2002. Janúar 2000=100.

Mynd 54. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 55. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbrefasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 56. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímaraunvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbrefakaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára. Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 57. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kaupþilboð í flokkana RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517. Daglegar tölur.

Mynd 58. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kaupþilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 59. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbref. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315. Daglegar tölur.

Mynd 60. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til um 3 ára (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 61. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbrefta (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 62. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunar spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur verðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 61). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 63. Út- og innlánsvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 64. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarsímtala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarsímtala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 65. Meðalgengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Gengisskráningarsímtala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarsímtölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 66. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysluverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 67. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 68. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 69. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 71. Útlánávöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 72. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavisitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 73. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 74. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 75. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 76. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 29. desember 2000.

Mynd 77. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 78. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 79. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimild: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvarða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísa.

Mynd 80. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimild: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.